

«مبانی درست نویسی زبان معیار فارسی»

مؤلف: ناصر نیکوبخت

نوبت انتشار: اول

محل نشر: تهران

ناشر: چشمه

سال انتشار: ۱۳۸۵

تعداد صفحات: ۱۷۶

منتقدان:

استاد احمد سمیعی گیلانی

دکتر حسن ذوالفقاری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

معرفی اثر

این کتاب بنا به تذکر مؤلف در مقدمه، ابتدا جزوهای آموزشی برای کارگاه «زبان معیار» بوده است که با جرح و تعدیل نویسنده به کتاب تبدیل شده است. قید کلمه معیار در کتاب در

۸۶ نقدنامه زبان و ادبیات فارسی و زبان‌های باستانی

خواننده انتظار آموزش معیارهای زبان معیار را تقویت می‌کند ولی کتاب عمدتاً از نوع راهنماهای درست نویسی است.

امتیازات شکلی و محتوایی

زبان کتاب روان، ویراسته و فصیح است. تا حد امکان رو به سادگی دارد و قابل استفاده برای دانشجویان خواهد بود. تمام قواعد نگارشی مطابق عقاید نویسنده رعایت شده است. کیفیت چاپ کتاب بسیار عالی و حرفه‌ای انجام گرفته است. ناشر (چشمه) توانسته است به خوبی از عهده چاپ کتاب برآید.

از شواهد نوآوری اثر می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- نحوه دسته بندی موضوعات؛
  - ۲- ارائه مباحث همراه با شواهد مثال و پاسخ درست آنها؛
  - ۳- بررسی جزئی نگرانه مباحث و پرداختن به نکات ریز که گاه منابع دیگر از ذکر آنها غفلت ورزیده‌اند؛
  - ۴- طرح مسئله زبان معیار و معیارهای آن در کتاب آموزشی.
- مؤلف محترم از منابع موجود برای تبیین موضوعات در حد کفایت استفاده کرده است. ایشان از ۴۴ منبع فارسی استفاده غیر مستقیم کرده و گاه برای تکمیل و ارجاع بیشتر به منابع مورد نظر استناد و ارجاع داده است.
- نقش اثر در تبیین یکی از مؤلفه‌های هویتی، یعنی زبان فارسی بسیار مهم است. بررسی علمی و کاربرد علمی زبان معیار و آشناسازی کاربران با این جنبه از هویت ملی، از ابعاد مثبت کتاب به شمار می‌آید.

اشکالات شکلی و محتوایی

این کتاب از لحاظ تناسب حجم با تعداد واحدهای درس آیین نگارش نه وافی به مقصود است و نه از نظر محتوایی می‌تواند کتاب درسی باشد؛ چون اولاً تنها به بعد زبانی پرداخته است (ابعاد دیگر در حاشیه مانده) ثانیاً خطاهای فاحش در آن دیده می‌شود.

مبانی درست نویسی زبان معیار فارسی ۸۷

این کتاب تنها می‌تواند در حوزه درست نویسی درس آیین نگارش به عنوان منبع فرعی استفاده شود. کتاب فاقد جامعیت است و مباحث زیر در آیین نگارش در کتاب وجود ندارد: در بخش ویرایش: شیوه خط فارسی، نشانه گذاری، تنظیم کتابنامه و مستندسازی، کتاب آرای، پاورقی نویسی و ارجاع دهی، نشانه های اختصاری، نمودار، جدول، تنظیم فهرست‌ها، صفحه آرای، عددنویسی، فرمول نویسی.

و در بخش نگارش: آداب نویسندگی و روش ها و قالب های نگارشی و مهارت های نگارشی. اصطلاحات و مفاهیم زبان شناسی در مواردی اشکال جدی دارد؛ مثلاً در باب دستگاه مصوت‌ها، و نه، مقولات صرفی، مفهوم اشتقاقی ....

نتیجه‌گیری و پیشنهادها:

این کتاب در چارچوب آیین نگارش جامعیت ندارد. اما در محدوده زبانی به درجه ای پذیرفتنی جامعیت دارد. مباحث کتاب هر جا از محدوده زبانی خارج می‌شود و به حاشیه می‌رود (مثلاً ویرایش فنی، ویرایش ساختاری) دچار اشکالهای جدی می‌شود. کتاب عمدتاً جنبه کاربردی دارد، پیشنهاد می‌شود جنبه های نظری آن تقویت شود و مطالبی که در اشکالات کتاب ذکر شد، رفع گردد.